

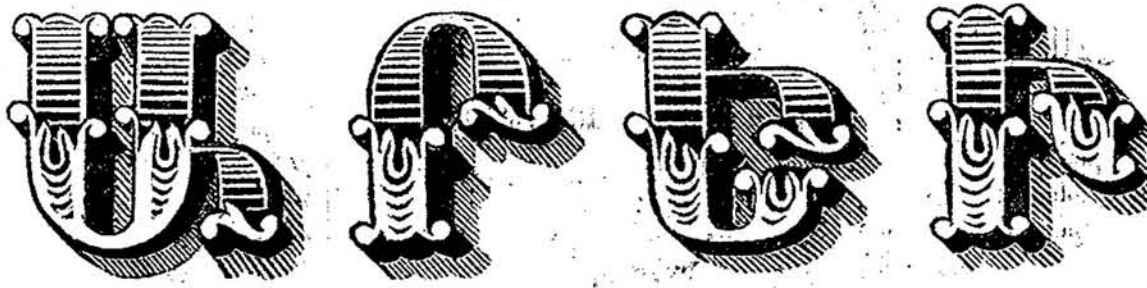
ՀԱՏԸ 5 ՄԻԼԻԵՄ

ՔԱՌԱՅԻՐՈՒՄ

Տարեկան վեցամսեայ
ԵԳԻՊՏՈՍ . . . 7. 0. 80 40
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ԶԲ. 20 10]

ԵԱՆՈՒՑՈՒՄԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԳԻՄԵԼ ՏԵՐԵՆՈՒԹԻՒՆ

UNIVERSITY LIBRARY

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՅԵՐՈՒ ՕՐԱԿԱՆ

ՀԵՂԱՐԱՍԱԳՈՒԻ ԾԱԲԱԹԸ ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՆԳԱՍ

ԽՈՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

Շարա Ապու Տարաւ, Թիւ 16
ԱՂԵՐՍԱՀՄԱՆ

ՀԱՍՏԵՂ

Journal ARAB

B. P. № 600

Alexandrie, EGYPT

ՀԱՐԱՍԱԳՈՒՄ ԶԵՆՈՒԹԻՒՆԵՐԸ ԶԵՆՈՒԹԻՒՆԵՐԸ

ՏԵՐԵՆՈՒԹԻՒՆ ԽՈՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ՀԱՍՏԵՂ, ԹԵՔԷԼԱՆ

ՄԵՐ ԵՐԻՏԱՍԱՐԳՈՒԹԻՒՆԸ

Ե.

«Հայը Արեւմուտքի և Արեւելի միջև քաղաքակրթութեան միջնորդն է, արեւմտեան մշակոյթին Արեւելքին մէջ փոխադրին է...» Լսած ենք, կը լսենք ու յաւիտեան պիտի լսենք այս խօսքը: Անհկա կը թուի փայփայել մեր ազգային արժանապատուութիւնը որ գիտէ թիշով փայփայել, մեր ազգային դաւանանքին մաս կը կազմէ հիմա, մեր «Հաւատամք»ին առաջին հատուածն է:

Օտարներու մօտ հայկական դատին բողոքականն ընելու համար փաստ մըն է աւ որ կրնայ ծառայել պայմանաւ սակայն որ չափազանցութեան չտարուի և միակ փաստը չըլլայ: Միջնորդի դերը արտագործի, ստեղծողի դերն է վերջապէս, և ազգ մը որ ազգերու կարգին կ'ուզէ ատով միայն յարգուի, կը ցուցնէ թէ յարգանքի արժանի ուրիշ աւելի կարեւոր բան մը չի գտներ իր մէջ...:

Միջնորդ ազգ, այսինքն միշտ խառնութեան ժողովուրդ էինպէս արդէն կը սիրեն մեզ ճանաչելու արդարեւ, որ դուրսէն բերած ու ծախած նոր ապրանքներուն նման նոր դադարներն, տեսութիւններն ու վարդապետութիւններն կը փոխադրեն իր միջավայրին մէջ... հոգ չէ թէ երբեմն այս վերջիններն ալ, առաջիններուն պէս, չափոնց արդէն հինցած, գոյներնին նետած կամ բորբոսած ըլլան:

Արդ, օտարին ըսէ՛նք, երբ պէտք ըլլայ, թէ իր միջնորդն ենք, անմիջապէս աւելցնելով սակայն որ ունինք կամ անցեալին մէջ ունեցած ենք մեզի յատուկ պատիկ բայց որոշ մշակոյթ մըն ալ որուն նմոյշները կրնան ոչ թէ ընդօրինակուի, այլ արտագործի պատուաւոր տեղ մը տալ մեզի ազգաց հաւաքածոյին մէջ: Ըսենք, բայց մենք իսկ, մեր մէջը, չգտնանք անով, չհանդարտեցնենք մեր խիղճը, չքանանք անոր վրայ:

Իր ազգային սեփական մշակոյթն է որ կ'ապրեցնէ ազգ մը և զայն արժանի կ'ընէ ապրելու: Մնացեալ բոլորը — հարստութիւն, դպրոց, գիրք, բարեգործութիւն, յեղափոխութիւն և ազատութիւն — ոչինչ է եթէ չի ձգտիր այս նպատակին: Աւելի լաւ է որ գերի ազգը չաղատի, և աղքատ ու տգէտ մնայ միշտ, եթէ իր ազատութիւնը, հարստութիւնն ու գիտութիւնը պիտի չըստեղծեն ինքնուրոյն մշակոյթ մը, ինքնուրոյն միտք, արուեստ ու գեղեցկութիւն, որոնք միայն արժէք մը պիտի տային իր գոյութեան օտարներու աչքին ալ:

Մեր երիտասարդութեան ուշադրութիւնը, հիմա՛ մանաւանդ, այս

հական կէտին վրայ կ'ուղիւնք հրաւիրել:

Ճիշդ է թէ անցեալին մէջ ունեցած ենք մեր սեփական մշակոյթը, առանց որուն արդէն անկարելի պիտի ըլլար որ ցարգ տեսած մնացած ըլլայինք իբրեւ ազգ: Մեր ազգային ամէն հաստատութիւններն և մտաւորական գործունէութեան ամէն արտագործութիւնները՝ ատոր անխառն գործը կը կրեն իրենց վրայ: Հիմա է որ խղճած է աւանդութիւնը, և ցանցաւ բացառութիւններէ դատ որոնք անբաւական են ամբողջին գոյնը փոխելու, մեր ամբողջ մտաւորականութիւնը, նոյն իսկ երբ թունդ ազգայնական է, և արդարեւ անաւր, եւրոպական մօտեցումով, նմանելու երազը կը սնուցանէ:

Անշուշտ չկարծուի որ օտարաւեցութեան քարոզ մըն է այս: Աւելի քիչ՝ չխորհուր հարկաւ թէ այնպէս ըսել կ'ուզենք որ օտար դարդացման ազդեցութեան դիմելու չէ և բաւականանալու է մեր ունեցած նախնական միջոցներովը, դաւանաբանութիւնը գրականութիւն մը միայն մշակելու է, գեղացի հայուն գիտական հմտութեան վրայ կառուցանելու է մեր գիտութիւնը, մէկ խօսքով՝ զայն մտայնութիւն մը հազնելու է Հայը այսուհետեւ... Ինչ որ կ'ուզենք ըսել ու չէտել այստեղ՝ սա՛ է, թէ մեր աշօրունան երիտասարդութիւնը մասնաւորապէս, որ ինչպէս զինք կ'անկող սերունդին նոյնպէս չափազանց հեռեւոր է օտարին և օտար մշակոյթի ամէն երեւոյթներուն, պէտք է զօրաւոր ճիգ մը ընէ՝ և նախ ինքզինք՝ դտնէ, իր առանձին խորհելու եղանակը, գաղափարներն և ուղղութիւնն երեւան հանէ, և յետոյ՝ իր դուրսէն ստացած գիտութիւնը, արուեստն ու ճաշակը մտնոյն և կերպարներէ Հայ հոգիին ու Հայ կեանքին վրայ՝ Հայ ինքնուրոյն մշակոյթին աւանդութիւնը շարունակելու համար:

Մենք չենք ուզեր մանրամասնութիւններու մէջ մտնել և գործունէութեան որոշ ճիւղեր, աշխատութեան որոշ եղանակներ գծել հոս: Իրեն՝ երիտասարդութեան գործն է այդ, որուն ամբողջ յղացումն ինքը իր մէջ պէտք է գտնէ, հոգ չէ թէ երբեմն սխալներ պարունակէ ան և արդիւնքը յաջող չըլլայ միշտ:

Կ'ուզենք միայն, իբրեւ թելադրութիւն մը, սա՛ ըսել թէ անշատ, առանձին ճիգերով չէ որ կարելի է այս կարգի նոր շարժում մը, նոր գործունէութիւն մը ստեղծել: Թո՛ղ բոլոր անոնք որ տարբեր, ոգիի և զարգացման նմանութիւններ ունին իրենց միջև — ու ասոնք ամենէն աւելի կրնան դառնալ Եւրոպայի և Ամերիկայի մեր համալսարաններուն ուսանողներու շարքերուն մէջ — քով իրենց գտնէ և արդիւնքը յաջող չըլլայ միշտ:

Կ'ուզենք միայն, իբրեւ թելադրութիւն մը, սա՛ ըսել թէ անշատ, առանձին ճիգերով չէ որ կարելի է այս կարգի նոր շարժում մը, նոր գործունէութիւն մը ստեղծել: Թո՛ղ բոլոր անոնք որ տարբեր, ոգիի և զարգացման նմանութիւններ ունին իրենց միջև — ու ասոնք ամենէն աւելի կրնան դառնալ Եւրոպայի և Ամերիկայի մեր համալսարաններուն ուսանողներու շարքերուն մէջ — քով իրենց գտնէ և արդիւնքը յաջող չըլլայ միշտ:

Աւելի կրնան դառնալ Եւրոպայի և Ամերիկայի մեր համալսարաններուն ուսանողներու շարքերուն մէջ — քով իրենց գտնէ և արդիւնքը յաջող չըլլայ միշտ:

Կ'ուզենք միայն, իբրեւ թելադրութիւն մը, սա՛ ըսել թէ անշատ, առանձին ճիգերով չէ որ կարելի է այս կարգի նոր շարժում մը, նոր գործունէութիւն մը ստեղծել: Թո՛ղ բոլոր անոնք որ տարբեր, ոգիի և զարգացման նմանութիւններ ունին իրենց միջև — ու ասոնք ամենէն աւելի կրնան դառնալ Եւրոպայի և Ամերիկայի մեր համալսարաններուն ուսանողներու շարքերուն մէջ — քով իրենց գտնէ և արդիւնքը յաջող չըլլայ միշտ:

Վաղուան Հայաստանին մեծագոյն ծառայութիւնը, գեղեցկագոյն նուէ՛րն է աւ զոր պիտի մատուցանէր Մեր երիտասարդութիւնը՝ եթէ գիտնալ ուզէր եւ գիտնար ուղի մանաւանդ:

ՎԱՀԱՆ ԹԷՔԷԼԱՆ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՈՒՇԱԿԱՆ ԱՐՁԱԿՆԵՐ

Թուրքերը շատ բան առին, փոխ առին Գերմանիայէն՝ դրամ, զէնք, ռազմաթիւրք, մարտանաւ, զինուոր, նաւազարդ, թորիլ, ակաւն, վերջապէս ամէն ինչ որ կը պակսէր իրենց, ու մեծագոյնը պակասը բաներուն, այն է՝ կազմակերպութիւն:

Ո՛չ մեծագոյնը, որովհետեւ իրենց ամենէն աւելի պակասած բանը խելքն էր ու Գերմանացիները զայն չի տուին իրենց, սակայն վարար որովհետեւ գործընդուն չէր զար:

Գերմանացիները ինչ առին արդեօք թուրքերէն. վատաբերէն գիտեմ որ օրին մէջը ահապէս քանակութեամբ աւելնէ և հայտնութիւն պիտի առնեն... ու մեզի յայտնի է թէ հայտնութեան մէջ ինչ անդրադարձնելի վարպետներ են թուրքերը: Բայց ամենա ապագայի խնդիրն է իսկ հիմա՛:

Որովհետեւ պէտք է որ բաներ մը տաւ ըլլան Տաճիկներէն, ըսա՛ ծառայող պարագային յարմարեցում ատմին թէ՛ «Գէնը գէշին» թով երբ կ'աղաւ...» մնացածը գիտե՛ք:

Իմ տեսածս համեմատ, ինչ որ Գերմանացիները ցարդ տաւ ըլլան կը թուին իրենց ստիպել գաշակիցներէն, թուրք լրագրակաւ ոճն է, որ կարծես նոյնութեամբ անցեր է պէրլինեան մամուլին մէջ, իր չափազանցութիւններովը (hyperbole), իր պարզաբանութեամբը, իր անհրաժեշտութիւն փոխարկութիւններովը ու շրջապատութիւններովը, իր երկինք երկիր իրար անցնող պատկերներովը ու նմանութիւններովը... Ապագոյց կ'ուզէք:

Գերման ամենէն կարեւոր օրկաններէն մին, «Կաղէթ տը Բօլշեւեր», իստալիոյ պատերազմի յայտարարութեան վաղորդայնին, յօդուած մը կը հուրիւ այդ ծանրակշիւ եղելութեան թրեւս կ'աղաւ: Եւ ինչու, զայնու լիակատար նուաճ ըլլալ հոն՝ այս՝ նոր թշնամիին անհնկալ երեւումին համար: Սխալ թանկի կամ թանկի իմաստով խմբագիր մը տարբեր ընդունով պիտի չգէշէր, պիտի չգործածէր աւելի արեւելաւունչ, աւելի խելակեղ, աւելի հերարձակ... արձակ մը կարծես նոր դաշնակցի մը պալուստն է որ կ'ողջունուի խանդավառ ուրախութեան աղաղակներով: Մտիկ ընէ՛ք:

«Գերման հպարտութիւնը այժմ կ'ելլայ միջին երկինք և կը բարձրանայ միջին արեւ (մեր չէ՛, միւսը...)» Երբեք մեր արարար դասը չէր ճառագայթած աւելի մաքուր փայլով մը, երբեք մեր կարծիք (կարծիք...) սուրբ չէր շողացած ինչպէս այսօր... Պոտոյ մը ըրէ՛ք Գերմանիոյ մէջ ծայրէն միւսը, պիտի գտնաւք միակ յուսանաւոր մարդ մը, միակ վախճող մը, միակ Գերմանացի մը որ իր թշնամիներուն շատաւ ստեղծելով, խորի թէ՛ մեծ յետադիւն՝ մօտալուտ է և թէ յաղթութիւնը պիտի դասալէ մեր ազգային մեծագոյնը դօշը՝ վատութիւն թշնամիին կողմը անցնելու համար: Ո՛չ և կրկին ո՛չ: Մեր թշնամիները աւելցան թիւով, բայց մենք ունինք այժմ այժմ մը աւելի հզօր ու զաւթախիչ քան իրենց թիւը: Հիմա՛ է որ մեր հարուածները ևս քան զեւ կատաղի պիտի ըլլան ու մահացուն, մեր գնդերները երկաթ թէ պիտի ըլլան, մեր գիմարութիւնը կրնան թիւն պիտի հաստատուի...»

Կերեակայի մը որ վաղը, երբ Պուլաւի իր հերոսական բանակները շարժման մէջ զեն գէպ ի Խորհրդէ ու Չաթալա, թուրք վարպետները իրենց ուրախութիւնն արբել ու քաղաքակալ, սա՛ ճեւղ բաներ մը պիտի գտնեն, վար չի մնալու համար՝ իրենց Տեւոտի եղբայրակիցներէն, կամ զանոնք գերազանցելու համար, քանի որ, ինչպէս կ'ըսեն Գաղայիցիք՝ «Ազնուականութիւնը կը պարտադրէ (Noblesse oblige)»:

— Այլու ընկալ... Օրհնալ ըլլայ Աստուած որ իր օրհնութիւնը մեր վրայ կ'անձնուէ, նոր և հոգ թշնամիին մը հրացանին և թնդանօթի հարուածներուն... կարկուտովը (!): Խայտալէք ձեր քիւրակներուն մէջ, ո՛ղ քաջարի և անշաղթ ոսկերութիւն մը: Օսմանցի մեծագոյնն նախնեաց...:

«Մեր ուրախութիւնը միջին եօթներորդ երկինք կը բարձրանայ, ու Ալլահին դառնոյց ոտքը կ'երթայ մարիլ իբրեւ անուան միմունք մը սիրոյ և երախտագիտութեան: Լեռնակուտակ բազմութիւնը մեր թշնամիներուն, մեր Օսմանցիին ծովամիջին հարստութիւնը կ'աւելցնէ, ու մեր կուրծքերը կ'ուռնցնէ ուղիւստաներու անձայրած լանջքին հանդերձ: Մեր ուժը կը շատնայ երկինք աստղերուն և անասունք աւազներուն չափ... մեր շիւղերն ու մկանները մեծապէս կարծրութիւն մը կը ստանան, ու մեր գիւղացական արեւը կը հոսի մեր մէջ ինչպէս կապարէ կաղապարներուն մէջ թափուած ատրաշէկ ծխաւուն հաւաքներովը:

«Մեր մարմինները ժայռի հաստատութիւններ կ'առնեն, ու մաղերին ահապէս անստանալու պէս կը խառնան: Աչքերին մէջ մէկ փայլակներ ու շանթեր են, բոց ու մահ ծայրէքող, ու մեր բերաններէն մեր շունչը դուրս կ'ելլայ ինչպէս պախուրցն ու քամին ձմեռան լին երբեքստան փոթիլներուն...»

«Վայ մեր թշնամիներուն»

ՈՒՇԱԿԱՆ ԱՐՁԱԿՆԵՐ «Արեւ»-ի մամուլականութիւնը քիւի՛ն՝ որ փոխաւոր է: Այսուհետեւ ամէն մամուլի եւ զրուարի պէտք է ուղղել միմիայն ճշմարտեւ, հասցեւ:

Journal Aré, B. P. No. 600
Alexandrie (Egypte)

ՈՒՇԱԿԱՆ ԱՐՁԱԿՆԵՐ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՂ

(Շարունակուի ըստ իր քիւի՛ն)

Վաղայ, առուր... — Մանաղեքստի զէ՛մ այս յարձակողականին նման միմունք մանալ՝ Ռուս զօրութիւնը կը քաշին վաղայ վրայ թափաղակով: Կիրճին ուղղութեամբ որ Մայիսի սկիզբը գիւս առանցանքի էր և Բարսալի ճամբով գէպի Տիւրքի հիւսիսային արեւմտեան կողմը:

Թուրքերը որոնք Տիւրքի հարուածին կողմէ լեռներուն կողմը ամուր գերքերը դրուած էին, հապեալ նախնայ մը ըրին հարուած արեւմտեան՝ ուղղութեամբ Տիւրքի և Կեսալեքայի ճամբով գէպի վա՛ն՝ մօտէն նետաղդուած Ռուսներուն կողմէ:

Ռուս հիւսիսային զօրութիւնը դուրս եկող թափաղակով կ'ընէ՛ր զօրաւոր յարձակողականով մը ներք ձգել թուրք և քիւրս յատաշարանները և Մայիս 15ին վաղայ ծովուն հիւսիսային արեւելեան ծայրին մօտ (Տիւրքի) երկու օրուան կը ռիւն: մը վերջ թշնամիին ծանր պարտութեան մը մասնեց և գրեթէ բոլորովին չիրուցան ըլլաւ:

Ռուս զօրութիւնը՝ շարունակելով իր յարձակողականը՝ Մայիս 19ին «Գրուեց» վա՛ն քաղաքը որուն բնակչութիւնը հանդիսանալ ընդունելութիւն մը ըլլաւ: Ռուս զօրքին՝ Բաղաթին՝ երեւելիները զօրութիւն հրամանատարին յանձնելին վաղայ բանակները Ռուսները՝ այստեղ գտան23ամբողջ թիւանօթ, մօտ 3000 բուտ վաղայ և մեծագոյն զէնքը: Նոյնպէս գրաւեցին կառավարութեան գանձը և բոլոր պաշտօնաթիւրքերը:

Թաղաքը օրը՝ Ռուսերը, նետաղդուելով գէպ ի Բաղաթին հարանձնով թուրքերը: Ուսանալով գիւղաքաղաքին առջև ճակատամարտ մը վերջ դրաւ: Գերման և թնդանօթ, նաւաճիկը շողանալ մը (remorqueur) և հինգ բուտ ցուած: աստղապատանաւոր:

Միւսերն ժամանակ՝ վա՛նի և գէպի արեւելք Սաւայի մօտեցաւ: Եւ Ռուս զօրութիւն մ'ալ որ իր կարգին ետեւիցե թուրքերը և քիւրսերը:

Միւս կողմէ, Տիւրքի զէպ ի Տիւրքալիստան յատաշարող Ռուս զօրութիւնէն մին Պաշապէի վրայ քաղաքի երկրորդ Մայիս 25ին Պաշապէի մօտ Խալիլ Պէշի հարանձնով բանակին մէջ թիւն պարտութեան մասնեց վերջ շարունակեց հաւանք թուրքերը և հասաւ Տիւրքալիստան:

Այսպէսով Խալիլ պէշի Տիւրքի ամուլ պարտուած բանակը որ գէպ ի վա՛ն կը հարանձնէր՝ միմունք համար վա՛նայ մէջ Շէվէթ փաշայի բանակին, անգամ մ'ալ այստեղ պարտուելով շղթայի մը մէջ բռնուցաւ: Գի Պաշապէի կողմէն վա՛նայ ճամբան փոխուած էր իր առջև ու հարաւային արեւելեան գէպ ի Ռուս վա՛նուղ հարանձն ճամբան բռնուած էր Ռուս հեծելազօրքին որ դրուած էր՝ Տիւրքալիստան և անկէ՛ վերջը Գաթիկ գիւղը:

Թուրքներն փախուցը... — Խալիլ պէշի զօրքերը Պաշապէի մէջ զօրացան:

ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱՊԻՐՆԵՐ

Արեւմտեան անկառնե

Բարիկ 27.—Ձեկոյց մը կ'ըսէր քի Ուա-
զի եւ ինքն միջեւ գիւղերը շատ ոգեւորեալ
անցաւ։ Գերմանացիք երկէր գիւղեր շատ կա-
տար յարձակում մը գործեցին Պակիստին
վրայ։ Թեմամին հետ միտեցաւ շատ սա-
կաւի մը վերջ, կոխը նոյնպէս շարունակ-
ուեցաւ գիւղերը Վերին Մեզի մէջ։ Մի-
թող որ շատեմ ինչերը պահեցինք։ Գերմա-
նացիք Արաբիայի վրայ հրձիգ ուղարկե-
ցին։ Ֆրանսացիք օդանւարդները ծան-
վանանք պատճառեցին Տուրքի կայսրանին։

ԳԵՐՄԱՆԻՅԱՆ ՀՈՐԴԱՆՔԻ ՓՈՅՄԱՆ

Ամսերեւմ, 26.— Հանգստեան կը
ծանուցանէ քի Գերմանիոյ այս տարւան
հունձը շատ անցաւս է։ Շատ տեղեր
հունձը զիւրի փնտցած է։ Կըսուի որ
անձեւն չի գալու պատճառաւ կենդանի-
րուն ծառի տեղերը կուտան։

Ամսերեւմ, 27.— Գերման քննիչ-
ականութեան օրկան «Յորվերս» քերթ
խափանեցաւ՝ ի նպատակ խաղաղութեան
յոյժում մը հրահարակաւ ըլլալուն հա-
մար։

Արեւելեան անկառնե

Բեքոհրաս, 28.— (Պատճառական) Վա-
րուլի ծախս եղբորին վրայ Օգարովի եւ
Չալիցիայի միջեւ բեմամին կարեւոր ուժեր
բերաւ, բայց իր շարքը օրուան յարձակո-
ղականը ձախողեցաւ։ Կալիցիոյ մէջ Պի-
արիա-Պոլսական ճակատին վրայ յաւան զի-
մարդութեան մը վերջ Ռուսերը եւ Բաւարացի-
ները օրուան ճակատարարութեան միջոցին
1646 գերի առինք։

Ամսերեւմ, 27.— Տէր. Պերման-Հովսէփ
եւ Պ. Եսայի Վիեննա հասան Աւստրիոյ
արտաքին գործոց նախարարին հետ խորհր-
դակցելու համար։ Ֆրանսաւ ժողովի կայս-
րը ունկնդրութեան ընդունեց Տէր. Պերման
Հովսէփը։ Այս կրկին համաժողովները
բազմաթիւ մեկնութեանց տեղի կուտան։ Կը
կարծուի քի այս այցելութիւնը կայսր ունի
Գերմանիոյ մէջ ի նպատակ հաստատեան տե-
ղի ունեցող բանակցութեանց եւ ելեւմա-
կան կացութեան հետ։

Գերման յարձակման կատարող զին-
ութիւն մը ընկել վերջ՝ աստիճանաբար
հանաճեցին իրենց հանգրուան ընկող
լեռնապաշտպանները, եւ ի վերջոյ՝ Պաշտա-
լէի հարաւ-արեւմտեան կողմը 40 վերադ
հետաւորութեամբ գերը բռնեցին 10,000
—10,800 սորը բարձր անմատչելի ու ձիւ-
նապատ լեռնաշղթայի մը վրայ, ձիւնե-
րու տակ թաղուած կրկնեցու մէջտեղը։

Այս կերպով Ռուսերը ստիպուեցան
կողակու ոչ միայն լեռներու ծակուծու-
կը պատճառաւ, պարտուած կամ ա-
պագաներու պատին դամուած յուսա-
հատ թուրքերուն դէմ, այլ եւ ամենա-
խիստ բնութեան մը դէմ։

Թուրքերը յամա կերպով զինադ-
րեցին, սակայն Յունիս 4ին՝ ամպարար
բարձրութիւններու վրայ Ռուսերուն
կողմէ անդիմադրելի յարձակման մը
առջեւ տեղի տալով՝ հալել պէտք գործե-
րը յիշեալ լեռնաշղթայէն անդին Լեվինի
հովիտը նետուեցան եւ անկարգ կերպով
փախան ամէն ուղղութեամբ Ռուսերը
զանոնք հալածեցին մինչեւ ձուլամերիկի
կողմերը, որ Նիստոսական Ասորիներու
մայրաքաղաքն է։ այս կերպով կատար-
եալ եղաւ պարտութիւնը թուրքե-
րուն որոնք բոլորովին ցիրուցան եղան։

Միւս կողմէ Ռուսերուն պայքարման
զօրասիւնը Մայիս 25 եւ 26ին Դալմէթէն
յառաջանալով՝ Միանոսկի առջեւ ձակաւս
զետակէն անցաւ, Գիւրտեքու մեծ հա-
մախքում մը ցրուեց եւ Մայիս 28ին
գրաւեց Սոնկալովալը ուր ուստական
հեծելազօրքն դէմ տունեղէն կրակ ը-
րին։

Յունիս 1ին առաւ զօրասիւնը գրա-
ւեց Ուեմոլիսի եւ Յունիս 4ին մտաւ Ուր-
միա ճանապարհին հանդիպած թուրքե-
րու եւ քիւրտերու խումբերը ամէն տեղ
կարծուեցան ու ցիրուցան եղան։

Այս այսպէս, մինչեւ Յունիսի 4ը

Բեքոհրաս, 27.— Ձեկոյց մը կ'ըսէ
քի Նարեկի ճակատին վրայ Օմուլեֆի հո-
վիսին մէջ Գերմանացիք անկարգ յարձակո-
ղականի մը սկսան որ իրենց շատ սա-
կաւի մը վերջ։ Գիւլիկի կոյսեր ձգած էին մեր խը-
րամաններուն առջեւ։ Օրհնիցի հովիսին մէջ
մեր կորսնցուցած հալերը վերագրուեցին։
Կատարի յարձակողականի մը սկսանք Բը-
րազիկի մօտ, որոն միջոցին սուլեաւոր
կոխներ տեղի ունեցան։ Թեմամի պատկ
մը մեր փոս քիւրտը ցանցին մէջ ինկաւ
եւ երկու կողմէն վրան բախուած կրակով
մը ոչնչացաւ Չալիսօքի մօտ, Վիստուլայի
Կալիցիային բաժնուած տեղը։ Թանգի ճա-
կատին վրայ հանդարտութիւն կը սիրէ։ Յօ-
լիսին եւ Լեմպիկի ուղղութեամբ հակա-
յարձակումի մը միջոցին, որուն կ'օգնէր
գրաւապատ կառավարմը մը, 2000 գերի եւ
13 միլիոնէ քի Կատարի կոխներ տեղի
կ'ունեցան Պարիսի մէջ որ Լեմպի-
կին 20 միլիոն հետ եւ հարաւային արեւել-
քի ուղղութեամբ։ Կը շարունակեցին եւ միւլ
Աւստրո-գերման կարեւոր ուժերու յաւան
յարձակումները Տէրքերի վրայ եւ կրկին
1000 գերի առինք։

Խոսքական անկառնե

Հուն, 28.— Ձեկոյց մը կ'ըսէ քի Վե-
զին 24 ժամուան միջոցին Եւրոպայի բան
մը չի կայ։ Իզօցիոյ ճակատին վրայ հե-
տաքին կ'աւելը կը սասկանայ։ Աւստրիացի
հեղձուցիչ կազմը պարտուեալ ուղարկ-
եցին գործածին։ Թեմամի փորձեց Բաւարացի
զինուորներուն մէջ լուր տարածել քի սակա-
լի երկրաւար մը Բաւարացիան աւերած է,
բայց լուրը ո՛ր եւ ինչ չուի եւ հետո ե
բեմանոյն յուսացած արդիւնքը տալի։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԹՈՒՐԿԻԱ

Լոնտոնի Մոնարքիսի եկած հեռագրի
մը համաձայն՝ Հունի բուրժ գործակաւարը
իր անցագիրը ուղարկեց։

ՅՈՐԴԱՆԻԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Արեւմ, 28.—Հաւանական է որ Պ. Վե-
նիզիլոս լայնարար։ պատճառական քի կը-
կին պատական կուսակցութեան ուղղու-
թիւնը իր ձեռք պիտի առնէ։ Հէլ. Գործ.

ամսերեւմ ժամանակամիջոցի մը մէջ՝
Ռուսերը գրաւեցին Վանայ ընդարձակ
շրջանը եւ Մշոյ անձնագրին մէջ մտաւ,
ոչնչացուցին իրաւի պէտք բանակը ու
Վանայ եւ Ուրմիոյ ծովերուն միջեւ գը-
նուող ամբողջ տարածութիւնը թուրք
զօրքերէ մաքրեցին։ Իրենց աշակղով-
ման թիւերն իրաւ գրաւեցին Նին յամա-
նէն մինչեւ Զորտի եւ Թորթոս գետերը
երկարող հողամասը եւ Զաքարապա լեռ-
նաշղթան։

Թուրքերու կողմէ Ասորպատականի
մէջ ձեռնարկուած յարձակողականը որու
հաղաթան էր պարտական այդ շրջանէն
արտաքսել Ռուսերը՝ այսպէս վերջ գտաւ
Վանի եւ Ուրմիոյ մէջտեղ յարձակող
թուրք կամուաւոր զօրախումբերուն
վերջնական ջախջախմամբը։ (*)

ԱՐՄԵՆԻԱՆ ԱՆԿՔԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՄԵՋ

Կը ծախուի հետեւեալ տեղերը. — Աս-
րաձիկ, Սրբաւանա Տ. Սողոմոն Դար-
մանան։ Միսան, Սիկիկ Կիսիս եւ Բանքո,
Միսանաւա Տ. Սիսիկաւա Տէր Յովնան-
նէստան։ Ապրաքան, Հ. Ե. Մ. Ընթեր-
ցարանը։ Ապրաքան, Սրբաւանա Տ. Յով-
նէի Տիգրիս եւ Ընկ.։

«Արեւ» ձեռք կը ծախուի նաեւ Բա-
լիկ կայսրանին դիմաց, Պիւ-Վի. սրբա-
րանին հետ, Պ. Աւետիսի նորաբաց գրա-
վանատունը։

(*) Աւելորդ է քննել քի այս պատճառ-
կան հալորդարութեան մէջ յիշուած բազ-
մաթիւ Ռուս զօրաւորութեան մեկ կարեւոր
մասը կը բաղկանան Հայ կառավարի-
նոնք կը գործակցին Ռուս բանակին իրեւ-
անգ լրացուցիչ մասերը։ Ծ. Խ.

ԳԵՐՄԱՆԻԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ԳԵՐՄԱՆԻԱՆ ՏՐՈՒԱՐ ԱՐԵՎԻԿԱՆ

ՊԱՏԱՌԱՐԱՆԻՔ

Միացեալ-Նահանգաց կողմէ Գեր-
մանիոյ տրուած պատասխանը հարցը կը
վերագրենք այն ճամբուն մէջ, ուրիշ
չեղեցին ճշմարտ էր գերման գերմանի-
տութիւնը։ Եւրոպայի ուր կը կրէ
նոր նախարարին Պ. Լեմպիկի ստորա-
գրութիւնը եւ որ երկէ կէս-օրէն յետոյ
յանձնուեցաւ գերման արտաքին գործոց
նախարարութեան, կը յիշեցնէ թէ լեմ-
պիկը միմիայն չափ, նիւթական հա-
մաձայնութեան եւ կամ առեւտրական
առանձնաշնորհներու վրայ չէ։ Վիեն-
նայի թիւրքերը սկզբունքներու վրայ է որ կը
գտնուի։ «Միացեալ-Նահանգացիներուն
պաշտպանած դատը մարդկութեան այն
սրբաշուն իրաւունքներն են, զորս ա-
մէն պետութիւն պարտաւոր պիտի համարի
յարգել եւ զորս ոչ մէկ պետութիւն ար-
տօնուած է անտեսել յանուն անոնց որ
իր պաշտպանութեան տակ են գրեմաւ։»
Նախագահ Ուիլսոն կը պնդէ այն եղա-
կացութեան վրայ զոր «Լեմպիկի» ընդ-
նկերներուն յաջորդ օրը իր Պէրլին ուղ-
ղած ծանուցագրին մէջ յիշատակած էր,
եղբորակցութիւններ զորս մայիս 30ի
գերման պատասխանագիրը կը ճգնէր
անտեսել յարեւանդիւր երկրորդական
դէպքերու շարք մը զորս Միացեալ-Նա-
հանգացիները իրենց կարգին կը խոտտանան
գերմանիան աւերել։ Այս յօդարարութիւնը
բնականաբար չի տկարացներ Ռուսերն
պաշտպանած դաւանանքը։

Ամերիկեան պատասխանագիրը դար-
ձեալ կը պարզէ այս դաւանանքը, գրա-
կան եւ միանգամայն մարդասիրական
բանաձեւերով։ «Միացեալ-Նահանգացիները
իրեւ անտարակուսելի սկզբունք մը կը
նկատեն սա կէտը թէ ըստօրին պէտք
չէ ոչ-կողմողներու կեանքը վտանգուի
գերմանիան անկարող չեղող նաեւ
մը գրաւումով եւ կամ ընկղմումով»։
Եւրոպայի մէջ պնդէ նաեւ թէ պա-
տեարարական նաեւ պարտաւոր են
հպատակել միջազգային այն օրէնքնե-
րուն որոնց համաձայն պէտք է ճանչ-
ցուի առեւտրական նաեւորուն հանգա-
մանը եւ ճշգրիտ իրենց պարտականու-
թիւնը, անոնց դէմ ոչ մէկ ձեռնարկ կա-
տարուելէ առաջ։ Գալով Միացեալ-Նա-
հանգաց քաղաքացիներուն կը յայտարա-
րարէ թէ, «Միացեալ-Նահանգացիները չեն
կրնար ընդունիլ որ նաեւային պատերազմի
շրջանին որոշող յայտարարագիրը բաւա-
կան ըլլայ ունէ չարի ունեւորներու ի-
րաւունքները այն ստիպելեան քաղա-
քացիներուն, որոնք պատերազմի տեղ
գերման առեւտրական նաեւորուն վրայ
իրեն ճամբորդ կը գտնուի»։ Ամերիկե-
ան կառավարութիւնը ոչ մէկ կերպով
կրնայ ընդունիլ թէ Գերմանիա այս
կարգի իրաւունքները կրնայ կասկածի
տակ դնել։ Եւրոպայի մէջ կ'ըսուի թէ
Պէրլինէն պահանջելով որ ասոնք գր-
ծաղութեան գրաւումը համար անհրա-
ժեշտ միջոցներ ձեռք գտնուին եւ «պա-
հանգութիւններ տրուին թէ այս կարգի
միջոցներ ձեռք պիտի առնուին»։

Նախագահ Ուիլսոն իր արդար դա-
տած պնդէ չի չեղել Սիկէ առաջ յաջոր-
դաբար երկու անգամ նոյն գաղա-
փարները արտայայտած էր արդէն։ Զա-
նոնք կը կրկնէ անդրադարձութիւն եւ հա-
մաձայնութիւն։ Զընդունիլ թէ իրաւունքն
այս բարձրագոյն զգացումը իրաւախո-
հութեան նիւթ կարգի եւ այնպիսի մե-
կին եւ յատկապէս ընդհանրութիւններով
զայն կը վերջիւնէ որ խուսափողական ունէ
պատասխանի տեղի չի թողուր։

Գերմանիա խոստացած էր Միացեալ-
Նահանգաց պատասխանը առնել յետոյ
ընդունելեաներու իր պատերազմական դը-
րութեան մասին որոշման մը յանգիւր
Ամերիկեան յատկապէս պահանջներն յի-
տոյ դժուարաւ պիտի կրնայ խուսափ-
ղական նոր միջոցներ փորձել։ Գերման
գերմանագիտութիւնը չի կրնար փախուստ
տալ Ուաշինկթընի պահանջներէն, այն է
անկախագէտ դաւաճեցնել չեղող նաեւ
թորթիկականութեամբ եւ թէ չեղող որ
կորսնցնէ «Միացեալ-Նահանգաց բարի
միջնորդութիւնը Անգլիոյ հետ պիտի

համաձայնութեան մը բերելու համար
որպէս զի ներկայ նաեւային պատերազմին
նկարագիրը եւ պայմանները փոխուին»։
Կայսերական կառավարութիւնը ստիպ-
ուած է ուրեմն Ամերիկայի ծառայու-
թիւնները ինչպէս որպէս զայն հաշիւը
ներուն մօտ պաշարման թիւթեացում մը
առաջարկէ, ըսն մը որ ցարդ կատարուե-
ցաւ արդէն մարդասիրաբար, եւ հետեւա-
բար պէտք է զարգի չեղող նաեւ
թորթիկականութեամբ որուն շարունա-
կութիւնը կրնայ Գերմանիոյ եւ Միաց-
եալ-Նահանգաց միջեւ գերմանագիտական
խաղում մը յառաջ բերել, եթէ ոչ պատե-
րաւ։ Հաւանականաբար այս հետանկարն
էր որ խաղից Պ. Պարլընը եւ անոր հրա-
ժարմանը պատճառ եղաւ։ Կը թուի թէ
Պէրլինի մէջ ալ այս հաւանականու-
թիւններէն ոչ մին աչքէ վրիպեցաւ։ Ի-
նչ ամերիկեան ծանուցագրին առաջու-
մին եւ պատասխանին միջեւ անցած ժա-
մանակամիջոցը գործադրուեցաւ Միաց-
եալ-Նահանգաց մէջ իսկ փորձելու հա-
մար մէջը այն յանդուգն հարուածներէն
զոր գերմանական ինքնահամարումը
կրնայ երբեք չզգացած ըլլալ։ Ամերիկա կը
կայանար։ Ամերիկայի միտադադրական
բոլոր արտադրութիւնները ժողովուրդն
մէջ, դաշնակիցներուն ռազմաթիւրքի
հայրաթիւնը արգիլելու համար։ Այս
նպատակաւ երեւակայած էին գերմանա-
կան գրաւատուներու հակակշիւն տակ
պատերազմական իրեղիսաց գործարաննե-
րու թըրքմը կը կազմուի։

Պատերազմի վերջին տասը ամիսնե-
րու փորձը յատկօրէն ցոյց տուաւ Յը-
րանային, Անգլիոյ եւ Ռուսիոյ թէ լա-
ւագոյն գերմանիան պիտի մնայ յաղ-
թանալով։ Այս երկիրներուն ճարտարա-
ուեստական շարժումը ցոյց կուտայ թէ
այս դատը գործնականի վերածուած է եւ
թէ կը ջանան կորսուած ժամանակը վե-
րաշինել։ Գերմանացիք կ'ըզան թէ դաշ-
նակիցներուն վրայ իրենց ունեցած միակ
առաւելութիւնը կորսնցնելու վտան-
գին տակ են, առաւելութիւն որու կը
պարտին ցարդ իրենց երկրէն դուրս կուտի-
լը։ Անոնք Դաշնակիցներու անբաւական
արտադրութիւնը գերմանորդ ամերիկեան
պատրաստի ռազմաթիւրքը գնելու յա-
տակաւիքը յղացան։ Մեր յանձնարարու-
թիւնները գործադրող գործարաններուն
տիրանալու մտածումը կ'ունենան, որ-
պէս զի պայմանագրութիւնները այս-
պէսով ջնջած ըլլան։ Եւ եթէ այս հա-
տատութիւններուն արտադրութիւնները
չի կարողանան իսկ գործածել, գոնէ այս-
պէսով դաշնուք իրենց հակառակորդներուն
համար աշխատելէ արգիլած չ'ըլլան։ Ու-
րու հող թէ պայմանագիր կայ, թէ թը-
րքմիներու դէմ ամերիկեան օրէն-
քին տրամադրութիւնները կան։ Գեր-
մանիան պիտի վճարէ թէ ապրան-
քին արժէքը եւ թէ ցոյց պիտի տայ ա-
նոնց անբերուն թէ իր ազդեցութիւնը
կը տարածուի մինչեւ Ուաշինկթընի խոր-
հորդարանը, մինչեւ Արգարութեան Դաշ-
նիքը։ Կոմպլէքսն օրօք, ամերիկեան դը-
րամատունց տնօրէններուն վերջիւնեալ
ծրաղիւրը պարզելով, յայտարարեց թէ
կայսերական կառավարութիւնը պատրաստ
էր վճարելու ինչ գումար որ ըլլայ, որպէս
հակադէմ ալ ըլլայ, «վան գի Գերմա-
նիոյ ճակատագիրը կախուած է այս ծը-
րաղիւրն անյաշնողութիւնէն կամ յաջողու-
թիւնէն»։ Ստիպողականութիւնը օրէնք կը
չինէ եւ ոչինչ անկարելի է այս հակադե-
ման (քօլաւա) երկրին համար։

Մեծամոլութեան այս հրաշալիւրդը,
որուն նիւթական գործադրութիւնը թէ
մէկէ աւելի արգիլեցներու պիտի հանգի-
պէր, վրա միակ պատուաւոր մարդու մը
ձեռքովը, Շվիպ, պողպատի թաղաւո-
րը, մերժեց գործ ունենալ այս սակար-
կութեան մէջ որ զինք հայրենիքին դա-
ւանան պիտի ընէր։ Եւ այն փորձիչներուն
որ կէս միլիոն կուտային իրեն, Պէթլե-
նէի պողպատաւորներն իր շահաւատին
ընդունին։ «Եւստի չեմ, պայմանագրու-
թիւններ ունիմ զորս չեմ կրնար բեկա-
նել»։

Պ. Ուիլսոն ալ այս մտքով է որ կը
պատասխանէ իր երկրին կողմէ։ «Մարդ-
կին սրբապան իրաւունքները չեմ կրնար
վիճաբանութեան առարկայ ընել»։ Եւ
բոլոր այն ծրաղիւրները զորս ժամանա-
կակից բարձրարժաններ կը կանգնեն ի-

րենց ապականիչ ուժին վրայ, իրենց
չուրջ սիրտը փորձութիւններուն վրայ եւ
Միաց-Նահանգաց խաղաղամեղ զգացում-
ներուն վրայ, զատապարտուած են վիճելու
հանրապետութեան այն պայծառ հասկացո-
ղութեան առջեւ զոր Ամերիկացիք ունեն
իրենց անձեռնմխելի իրաւունքն մասին
եւ ամբողջ ժողովուրդի մը կամքին առջեւ
որ չի թողուր բռնաբարել ոչ իր արտա-
նպատակները, ոչ ալ իր ազատու-
թիւնը։

(Թան, 13 Յունիս)

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒԹԵՐ

Կոմիտայի ձևավորում

Բեթյուկը, 22. — Կոմիտայի բաժնակիրները անհապաղ կը ծանուցանեն թէ Թուրքիոյ քաղաքացիական պատերազմի ժամանակ անհապաղ կը ձևավորուին Կոմիտայի անդամները և անոնք պիտի զինուորանան իրենց զինովը։

Լոնտոն, 25. — Ռուս զինուորացի մը կը խօսէ թէ Ռուսները ետ մղեցին Թուրքիոյ զինուորը և իրենց հետ զինուորացիները Օլթի մօտ Գալաթի լեռան վրայ։

Արեւելեան ձևավորում

Բարիք, 24. — (Պաշտօնական) Ամսոյ 23ին Արաբի Նիւստիֆիկի մօտ մէջ թաղապետը հանդիպում թուրքի կը տեսնէ իրենց անհապաղ կը ձևավորուին Կոմիտայի անդամները և անոնք պիտի զինուորանան իրենց զինովը։

Լոնտոն, 25. — Ռուս զինուորացի մը կը խօսէ թէ Ռուսները ետ մղեցին Թուրքիոյ զինուորը և իրենց հետ զինուորացիները Օլթի մօտ Գալաթի լեռան վրայ։

Լոնտոն, 25. — Ռուս զինուորացի մը կը խօսէ թէ Ռուսները ետ մղեցին Թուրքիոյ զինուորը և իրենց հետ զինուորացիները Օլթի մօտ Գալաթի լեռան վրայ։

Լոնտոն, 25. — Ռուս զինուորացի մը կը խօսէ թէ Ռուսները ետ մղեցին Թուրքիոյ զինուորը և իրենց հետ զինուորացիները Օլթի մօտ Գալաթի լեռան վրայ։

Լոնտոն, 25. — Ռուս զինուորացի մը կը խօսէ թէ Ռուսները ետ մղեցին Թուրքիոյ զինուորը և իրենց հետ զինուորացիները Օլթի մօտ Գալաթի լեռան վրայ։

Լոնտոն, 25. — Ռուս զինուորացի մը կը խօսէ թէ Ռուսները ետ մղեցին Թուրքիոյ զինուորը և իրենց հետ զինուորացիները Օլթի մօտ Գալաթի լեռան վրայ։

Լոնտոն, 25. — Ռուս զինուորացի մը կը խօսէ թէ Ռուսները ետ մղեցին Թուրքիոյ զինուորը և իրենց հետ զինուորացիները Օլթի մօտ Գալաթի լեռան վրայ։

Լոնտոն, 25. — Ռուս զինուորացի մը կը խօսէ թէ Ռուսները ետ մղեցին Թուրքիոյ զինուորը և իրենց հետ զինուորացիները Օլթի մօտ Գալաթի լեռան վրայ։

Լոնտոն, 25. — Ռուս զինուորացի մը կը խօսէ թէ Ռուսները ետ մղեցին Թուրքիոյ զինուորը և իրենց հետ զինուորացիները Օլթի մօտ Գալաթի լեռան վրայ։

Լոնտոն, 25. — Ռուս զինուորացի մը կը խօսէ թէ Ռուսները ետ մղեցին Թուրքիոյ զինուորը և իրենց հետ զինուորացիները Օլթի մօտ Գալաթի լեռան վրայ։

Լոնտոն, 25. — Ռուս զինուորացի մը կը խօսէ թէ Ռուսները ետ մղեցին Թուրքիոյ զինուորը և իրենց հետ զինուորացիները Օլթի մօտ Գալաթի լեռան վրայ։

Լոնտոն, 25. — Ռուս զինուորացի մը կը խօսէ թէ Ռուսները ետ մղեցին Թուրքիոյ զինուորը և իրենց հետ զինուորացիները Օլթի մօտ Գալաթի լեռան վրայ։

Լոնտոն, 25. — Ռուս զինուորացի մը կը խօսէ թէ Ռուսները ետ մղեցին Թուրքիոյ զինուորը և իրենց հետ զինուորացիները Օլթի մօտ Գալաթի լեռան վրայ։

Լոնտոն, 25. — Ռուս զինուորացի մը կը խօսէ թէ Ռուսները ետ մղեցին Թուրքիոյ զինուորը և իրենց հետ զինուորացիները Օլթի մօտ Գալաթի լեռան վրայ։

Լոնտոն, 25. — Ռուս զինուորացի մը կը խօսէ թէ Ռուսները ետ մղեցին Թուրքիոյ զինուորը և իրենց հետ զինուորացիները Օլթի մօտ Գալաթի լեռան վրայ։

Լոնտոն, 25. — Ռուս զինուորացի մը կը խօսէ թէ Ռուսները ետ մղեցին Թուրքիոյ զինուորը և իրենց հետ զինուորացիները Օլթի մօտ Գալաթի լեռան վրայ։

Լոնտոն, 25. — Ռուս զինուորացի մը կը խօսէ թէ Ռուսները ետ մղեցին Թուրքիոյ զինուորը և իրենց հետ զինուորացիները Օլթի մօտ Գալաթի լեռան վրայ։

Լոնտոն, 25. — Ռուս զինուորացի մը կը խօսէ թէ Ռուսները ետ մղեցին Թուրքիոյ զինուորը և իրենց հետ զինուորացիները Օլթի մօտ Գալաթի լեռան վրայ։

Լոնտոն, 25. — Ռուս զինուորացի մը կը խօսէ թէ Ռուսները ետ մղեցին Թուրքիոյ զինուորը և իրենց հետ զինուորացիները Օլթի մօտ Գալաթի լեռան վրայ։

Լոնտոն, 25. — Ռուս զինուորացի մը կը խօսէ թէ Ռուսները ետ մղեցին Թուրքիոյ զինուորը և իրենց հետ զինուորացիները Օլթի մօտ Գալաթի լեռան վրայ։

Թուրքիոյ ԿԸ ՊԱՐԹԵՐ ԱԳՐԱԼՈՒԹԵՐ

Հոտ, 27. — Թուրքիոյ Ագրիանոս պոլսոյ ամբողջական թիւանոթները հանդիսանալով Թուրքիոյ ԿԸ ՊԱՐԹԵՐ ԱԳՐԱԼՈՒԹԵՐ

Աթէնք, 18. — Ագրիանոս պոլսոյ ամբողջական թիւանոթները հանդիսանալով Թուրքիոյ ԿԸ ՊԱՐԹԵՐ ԱԳՐԱԼՈՒԹԵՐ

Պուրէշ, 13. — ԿԸ թանուցուի թէ Թուրքիոյ ԿԸ ՊԱՐԹԵՐ ԱԳՐԱԼՈՒԹԵՐ

Պաշտօնական

ՊԱՐԹԵՐ ԱԳՐԱԼՈՒԹԵՐ

Լոնտոն, 23. — Գերմանիոյ կառավարութիւնը Պերլին մէջ խորհրդակցութիւն մը հրապարակեց Գերմանիոյ կառավարութիւնը Պերլին մէջ խորհրդակցութիւն մը հրապարակեց

ԳԵՐՄԱՆ ԳԵՐՄԱՆ ԵՏ ԿԱՐԶՈՒՄ

Սոֆիա, 26. — Սոֆիոյ գերմանական զինուորացիները Պերլին կանգնուեցին և որոշեցին պաշտօնական զինուորացիները Պերլին կանգնուեցին

Ապրանքային մէջ

Աթէնք, 25. — Սերպիոյ Թիւրանի զինուորացիները ԿԸ ՊԱՐԹԵՐ ԱԳՐԱԼՈՒԹԵՐ

Հոտ, 17. — Գաղափարային շրջանակներէն մէջ կ'ստանան Թուրքիոյ ԿԸ ՊԱՐԹԵՐ ԱԳՐԱԼՈՒԹԵՐ

Հոտ, 17. — Գաղափարային շրջանակներէն մէջ կ'ստանան Թուրքիոյ ԿԸ ՊԱՐԹԵՐ ԱԳՐԱԼՈՒԹԵՐ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԲՐՈՆԻԿ

Սուրբապիստոստոս լուրերու հոգիով, ամբողջական Թեմայի շրջանում Թուրքիոյ ԿԸ ՊԱՐԹԵՐ ԱԳՐԱԼՈՒԹԵՐ

ԽՈՍՈՒՄԱԿԱՆ ՏԱՐԱԿԱՆ

ԽՈՍՈՒՄԱԿԱՆ ՏԱՐԱԿԱՆ

